

Accountantsverslag

Boekjaar 2017

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

An independent member of Baker Tilly International

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Bestuurlijke samenvatting	4
2. Accountantscontrole	5
3. Kwaliteit verslaggeving	14
4. Financiële positie en resultaat	15
5. Overige aandachtspunten	16
6. Single information Single audit (SiSa)	18
7. Actuele ontwikkelingen	19

VERTROUWELIJK

Aan Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
T.a.v. de leden van het algemeen bestuur
Postbus 242
5600 AE EINDHOVEN

Breda, maart 2018

Betreft: Accountantsverslag bij de jaarrekening 2017

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2017 van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost afgerond. In dit accountantsverslag informeren wij u over onze bevindingen.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij bedanken de medewerkers van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermede van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'R' followed by a long horizontal stroke.

drs. R.G. de Kort RA
Eindverantwoordelijk accountant

1. Bestuurlijke samenvatting

Als accountant van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost hebben wij de controle van de jaarrekening uitgevoerd op basis van de kaders en normen die door de wetgever als ook door u als algemeen bestuur aan ons zijn meegegeven. In dit accountantsverslag doen wij verslag van de uitkomsten van ons onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatige totstandkoming van de lasten en baten en de activa en passiva in de jaarrekening 2017.

In hoofdstuk 2 van dit accountantsverslag gaan wij met name in op die zaken die van belang zijn voor u als algemeen bestuur. Wij ondersteunen u daarbij in uw controlerende rol en uw besluitvorming rondom de jaarrekening. Bij de jaarrekening die voorligt zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid. Onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2017 hebben betrekking op geconstateerde fouten en onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid van inkopen, geconstateerde lasten overschrijding binnen programma's, geconstateerde kredietoverschrijdingen, opvolging managementletterpunten en vennootschapsbelasting.

In hoofdstuk 3 gaan wij in op de kwaliteit van het jaarverslag. Als accountant hebben wij op basis van wet- en regelgeving de taak om de jaarrekening te controleren en het jaarverslag te toetsen. In het jaarverslag legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de uitvoering van het beleid en wat bereikt is. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en dat het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van het BBV vereist is.

In hoofdstuk 4 geven wij u inzicht in de financiële positie en het resultaat. Wij constateren dat het weerstandsvermogen voldoet aan de interne beleidslijn en het weerstandsvermogen ruim voldoende is. In 2017 is een resultaat na bestemming behaald van € 951.982.

In hoofdstuk 5 gaan wij in op een aantal verplichte onderwerpen waarover wij dienen te rapporteren.

In hoofdstuk 6 gaan wij in op de Single information Single audit (SiSa) verantwoording. Wij hebben vastgesteld dat dit op een juiste wijze is verantwoord in de jaarrekening

Hoofdstuk 7 sluit ten slotte af met de relevante ontwikkelingen in de BBV die, na uitbrenging van onze managementletter waarin ook diverse ontwikkelingen zijn geschetst, op dit moment spelen.

2. Accountantscontrole

2.1 Dekking en reikwijdte van de controle zijn conform de opdrachtbevestiging

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2017 van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost te controleren. In onze vaktechnische opdrachtbevestiging is deze opdracht in detail verder uitgewerkt.

Bij deze controle hanteren wij de in de controleverordening vastgelegde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). De door u vastgestelde marge is gelijk aan het wettelijk kader en hebben wij als uitgangspunt gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2017 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 687.000) en voor onzekerheden 3% (€ 2.061.000) van de totale lasten.

Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

In het accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die € 50.000 overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw algemeen bestuur gerapporteerd. Daarbij sluiten wij aan bij de door het algemeen bestuur vastgestelde rapporteringstolerantie.

2.2 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen en onzekerheden (wegen mee in de oordeelsvorming)

Uit onze controle zijn geen fouten en onzekerheden gekomen die betrekking hebben op het getrouwe beeld van de jaarrekening. Wij hebben wel bevindingen in het kader van de rechtmatigheid.

Wij hebben vastgesteld dat er inkopen hebben plaatsgevonden waarvoor onterecht geen aanbestedingsprocedure is doorlopen. Dit heeft geleid tot enkele onrechtmatige inkopen met een financiële omvang in het jaar 2017 van € 108.610. Wij hebben dit bedrag als fout aangemerkt en meegenomen in de bepaling van ons rechtmatigheidsoordeel. Daarnaast hebben enkele inkopen plaatsgevonden waarvan het onzeker is of de juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd, omdat dit inkopen zijn waarvan niet is vast te stellen of deze ten laste van overeenkomsten zijn gedaan die nog door de gemeenten zijn afgesloten of door Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost. Dit heeft geleid tot een onzekerheid met een financiële omvang in het jaar 2017 van € 191.944. Wij hebben dit bedrag als onzeker aangemerkt en meegenomen in de bepaling van ons rechtmatigheidsoordeel.

Beide bedragen blijven binnen de in paragraaf 2.1 genoemde bedragen voor fouten en onzekerheden en hebben derhalve geen invloed op de strekking van ons oordeel zoals opgenomen in paragraaf 2.3.

2. Accountantscontrole

2.3 Goedkeurende controleverklaring 2017

Bij de jaarrekening over boekjaar 2017 zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het Normenkader.

Hierbij gaan wij er vanuit dat de jaarrekening en de prognoses waar deze op is gebaseerd ongewijzigd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordening op het financieel beheer en het Normenkader.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen brengt het risico met zich mee dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het algemeen bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, wordt betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde te stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In de jaarstukken 2017 legt het dagelijks bestuur in het overzicht van baten en lasten en toelichting daarop verantwoording af over de realisatie van de lasten en baten ten opzichte van de begroting.

Wij constateren dat er voor de volgende programma's sprake is van een overschrijding:

Programma	Overschrijding van de lasten	Onrechtmatigheid, telt niet mee	Onrechtmatigheid, telt wel mee
Programma Zorg	€ 206.268	€ 206.268	€ -
Programma Financiering	€ 577.209	€ 577.209	€ -

Toelichting overschrijding lasten programma Zorg

De overschrijding wordt veroorzaakt doordat de GGD toestemming heeft gekregen van zorgverzekeraars om meer ambulances in te gaan zetten. Vanwege de onzekerheid over de uiteindelijke omvang van de productieafpraak is de begroting niet tussentijds aangepast. Inmiddels heeft de verrekening met zorgverzekeraars plaatsgevonden en is ook verwerkt in de realisatie 2017. Zowel de baten van verzekeraars, als de betaling van ons aan de GGD zijn hoger dan begroot.

Toelichting overschrijding lasten programma Financiering

In boekjaar 2017 hebben diverse investeringen en desinvesteringen plaatsgevonden in voertuigen en materieel. Hierbij zijn de te vervangen voertuigen verkocht. Hierbij zijn boekverliezen en boekwinst gerealiseerd. Deze zijn in dit programma apart weergegeven waardoor ook de baten hoger zijn dan begroot. Daarnaast zijn in het jaar 2017 naheffingsaanslagen BTW ontvangen over de jaren 2014 tot en met 2016 welke niet begroot waren. Met de Belastingdienst is afgesproken periodiek een afrekening op te stellen in verband met het BTW-regime wat van toepassing is. Deze afrekeningen hebben in 2017 plaatsgevonden.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Wij hebben vastgesteld dat sprake is van kredietoverschrijdingen van € 348.269 op het moment dat je op individueel krediet toetst. Wij hebben vernomen dat Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost de kredieten analyseert op materiële vaste activa soort niveau. Deze wijze van analyseren is besproken in Commissie financiën, maar nog niet geformaliseerd. Op dat niveau is geen sprake van een kredietoverschrijding. Hierdoor tellen wij de kredietoverschrijding niet mee in ons oordeel. Wij verzoeken u het algemeen bestuur formeel te laten instemmen met dit abstractieniveau voor de analyse van kredieten. Daarmee wordt het een formeel kader.

2.5 Verslaggevingsgrondslagen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft gedurende 2017 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.

2.6 Opvolging actiepunten uit managementletter 2017

Wij zijn van mening dat de organisatie een voldoende beheersing heeft van haar financiële bedrijfsprocessen. De belangrijkste constatering uit de managementletter betreft het ontbreken van een zichtbare interne controle op de rechtmatigheid van inkopen. Het ontbreken van deze dwingende en zichtbare controlemaatregel brengt een verhoogd risico op onrechtmatige inkopen met zich mee. In voorgaand jaar (2016) heeft dit risico zich ook daadwerkelijk voorgedaan en ook in het jaar 2017 heeft zich dit geuit in een rechtmatigheidsfout. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar paragraaf 2.7.

Wij hebben vernomen dat dit managementletterpunt door Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is opgepakt en dat sinds augustus 2017 een 2-wekelijks analyse wordt uitgevoerd ter voorkoming van rechtmatigheidsissues. Van deze 2-wekelijks worden de uitkomsten en bevindingen nog niet schriftelijk vastgelegd in de vorm van een rapportage. Voor onze controle hebben wij de analyse over het gehele jaar 2017 ontvangen waarmee is aangetoond dat dit managementletterpunt is opgepakt.

Daarnaast hebben wij in de managementletter een aandachtspunt opgenomen inzake controle prestatielevering. Het bewijs van prestatielevering wordt door de betreffende budgethouder bewaard. Binnen Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost zijn echter geen richtlijnen opgesteld waarin is opgenomen wanneer, hoe en waar deze bewijsstukken bewaard dienen te worden. Ook dit punt is door Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost opgepakt. Er is een project gestart met betrekking tot projectmanagement. Hierin wordt onder andere ingegaan op inkoop met daarbij specifiek het item prestatielevering.

2. Accountantscontrole

2.6 Opvolging actiepunten uit managementletter 2017 (vervolg)

In onze managementletter hebben wij ook ICT aandachtspunten opgenomen. Wij hebben vastgesteld dat het aandachtspunt inzake logische toegangsbeveiliging deels is opgevolgd. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft een wachtwoordpolicy ingesteld met zaken als complexiteit en geldigheidsduur van wachtwoorden. Voor een volledige opvolging hebben wij geadviseerd de geldigheidsduur van 365 dagen te verkorten en tevens na te gaan waarom voor enkele uitdienst getreden werknemers het gebruikersaccount niet is opgeheven. De opvolging hiervan hebben wij nog niet vast kunnen stellen. Ook ten aanzien van het aspect wijzigingsbeheer hebben wij geen opvolging waargenomen.

Voor wat betreft factuurautorisatie is in onze managementletter opgenomen dat de waarden (bedragen) in het procuratieschema zijn ingestoken op totaal factuurbedrag niveau en dat in de praktijk wordt geaccordeerd op factuurregelniveau. Hetgeen betekent dat inkoopfacturen kunnen worden goedgekeurd door een medewerker met een lagere bevoegdheid dan het totale factuurbedrag (factuurregels worden niet bij elkaar opgeteld ten behoeve van de procuratie), door de factuur op te splitsen op verschillende factuurregels. Door Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is aangegeven deze bevinding niet op te volgen vanwege het feit dat goedkeuring van facturen dan niet meer via meerdere budgethouders kan lopen. Het gevolg van het niet opvolgen van dit managementletterpunt is dat jaarlijks aanvullende werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden om meer zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid van de factuurautorisatie. Wij hebben vastgesteld dat deze werkzaamheden zijn opgenomen in de werkzaamheden van de interne controle functie.

2. Accountantscontrole

2.7 Bevindingen uit de eindejaarscontrole

Inkoopbeleid

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost wordt voor haar inkoopfunctie ondersteund door Bureau inkoop en aanbestedingen Zuidoost-Brabant (in het vervolg: Bizob). In overleg tussen beide partijen wordt invulling gegeven aan het inkoopplan. Voor iedere inkoop wordt bepaald welke inkoopstrategie nodig is om het beste inkoopresultaat te behalen. Belangrijk hierbij is dat inkopen rechtmatig tot stand komen door het volgen van de juiste procedure. De afgelopen jaren hebben wij jaarlijks vastgesteld dat er intern geen dwingende en zichtbare controlemaatregel aanwezig is die toeziet op het volgen van de juiste inkoopprocedure. Mede hierdoor zijn in voorgaand jaar (2016) voor enkele inkopen rechtmatigheidsfouten en onzekerheden geconstateerd. In onze managementletter hebben wij hiervoor een aandachtspunt opgenomen. In het jaar 2017 heeft Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost dit aandachtspunt opgepakt. Door middel van het 2-wekelijks uitvoeren van een analyse op de verrichte inkopen per crediteur en het begroten van toekomstige inkopen per crediteur kan Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost vroegtijdig mogelijke risico's signaleren. Zoals in onze managementletter 2017 is opgenomen, ligt deze interne controle nog niet zichtbaar vast in de vorm van een rapport met bevindingen.

De ingestelde interne controlemaatregel is pas sinds augustus 2017 van kracht. Mede hierdoor hebben wij gedurende de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat het ontbreken van deze interne controlemaatregel tot de periode augustus 2017 ook in 2017 heeft geleid tot enkele (mogelijke) inkopen die de wettelijk vastgestelde norm voor Europese aanbestedingen van € 209.000 hebben overschreden en daarmee (mogelijk) onrechtmatig zijn. Van 2 leveranciers is vastgesteld dat de hiervoor genoemde norm wordt overschreden en dat er onterecht geen aanbestedingsprocedure heeft plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een fout van € 108.610. Voor één van deze leveranciers is inmiddels een passende aanbestedingsprocedure afgerond. Van 3 leveranciers is niet vast te stellen of de juiste aanbestedingsprocedure heeft plaatsgevonden. De oorzaak hiervan betreft voornamelijk het feit dat dit bestaande contracten zijn welke voortkomen uit de periode voor de regionalisatie van de brandweer. Ultimo 2017 hebben nieuwe aanbestedingen voor deze contracten plaatsgevonden. Het is voor de uitgaven voor de periode van 1 januari 2017 tot het in 2017 nieuw afgesloten contract echter niet vast te stellen of deze betrekking hebben op de contracten uit de periode voor de regionalisatie. Deze 3 leveranciers zijn aangemerkt als onzeker voor een bedrag van € 191.944.

De genoemde fout en onzekerheid nemen wij mee in ons rechtmatigheidsoordeel. Aangezien beide bedragen onder de grens zitten van de bedragen genoemd in paragraaf 2.1 heeft dit geen invloed op de strekking van ons oordeel zoals genoemd in paragraaf 2.3.

2. Accountantscontrole

2.7 Bevindingen uit de eindejaarscontrole (vervolg)

Inkoopbeleid (vervolg)

De crediteurenanalyse welke door Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost wordt uitgevoerd is gericht op het controleren of voor inkopen welke de EU aanbestedingsgrens van € 209.000 overschrijden de juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd. In het normenkader van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is naast de externe wet-en regelgeving zoals de EU-aanbestedingsregels, ook het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid opgenomen. Doordat ook het interne inkoopbeleid in het normenkader is opgenomen, dienen in de crediteurenanalyse naast de EU aanbestedingsgrens ook de interne aanbestedingsgrenzen meegenomen te worden.

Het niet naleven van het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid kan ook leiden tot rechtmatigheidsfouten of onzekerheden. Tijdens de jaarrekeningcontrole 2017 hebben wij geen fouten of bevindingen geconstateerd in het naleven van het interne inkoopbeleid.

2. Accountantscontrole

2.7 Bevindingen uit de eindejaarscontrole (vervolg)

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn overheidslichamen VPB-plichtig, voor zover zij een onderneming in fiscale zin drijven. Voor Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost betekent dit dat zij mogelijk VPB moet afdragen. Door de organisatie is geanalyseerd of sprake is van ondernemingsactiviteiten. Vanuit deze analyse is geconcludeerd dat enkele activiteiten van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost zouden kunnen kwalificeren als ondernemingsactiviteiten, mits met deze activiteiten structureel overschotten worden behaald. Uit de analyse voor 2016 is gebleken dat de voordelen uit deze activiteiten onder de wettelijke vrijstellingen vallen.

De uitkomsten van de analyse zijn verwerkt in een brief en activiteitenlijst die aan de Belastingdienst zijn voorgelegd. Eind 2017 heeft een bespreking met de Belastingdienst plaatsgevonden. De Belastingdienst heeft te kennen gegeven de analyse te kunnen volgen, doch heeft de conclusies niet expliciet bevestigd. Voor 2016 is afgesproken dat Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost een nihilaangifte indient, aangezien er reeds een aangiftebiljet was uitgereikt. Uit het overleg is naar voren gekomen dat Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost ervoor dient te zorgen dat de organisatie fiscaal in control is. Dit betekent onder meer dat binnen de afdeling Finance & Control voldoende fiscale kennis met betrekking tot VPB aanwezig dient te zijn, dat ingenomen standpunten en onderbouwingen goed in het VPB-dossier worden gedocumenteerd, dat jaarlijks een update van de fiscale positie gemaakt wordt. Er dient niet alleen te worden gekeken naar de fiscale gevolgen van nieuwe activiteiten, maar ook naar wijzigingen in de aan de huidige analyse ten grondslag liggende feiten (o.a. activiteiten, clustering, toerekening baten en lasten, wijzigingen in wet- en regelgeving).

2. Accountantscontrole

2.8 Schattingen

Inherent aan het opmaken van de jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het bestuur. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

De belangrijkste schatting in de jaarrekening zijn:

Belangrijkste schattingen	Beoordeling	Toelichting
Verwachte levensduur voor de materiële vaste activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de materiële vaste activa.
Waardering van de vorderingen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de vorderingen.
Waardering van de voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorzieningen.

3. Kwaliteit verslaggeving

3.1 Jaarverslag

De jaarstukken voor boekjaar 2017 bestaan uit het jaarverslag (inclusief de paragrafen en de programmaverantwoording) en de jaarrekening. Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole hebben wij het jaarverslag onderzocht om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse controlestandaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

3.2 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd; het wetsvoorstel 'Aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld (voor 2017 € 181.000). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging. De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

In de jaarrekening van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost over boekjaar 2017 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT.

4. Financiële positie en resultaat

4.1 Algemene beschouwing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicomanagement" in het jaarverslag zijn de in de Beleidsnota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" opgenomen risico's genoemd. Daarnaast is inzicht gegeven in de ontwikkeling binnen de risico's die voor het bestuur van belang zijn. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost schat in dat voor de afdekking van de risico's circa € 2 miljoen benodigd is.

Het positieve resultaat vóór bestemming bedraagt in 2017 € 801.260. De (per saldo) onttrekkingen aan de reserves bedragen € 150.722 waardoor het resultaat na bestemming in 2017 € 951.982 positief bedraagt. Bij de aangepaste begroting is uitgegaan van een gerealiseerd resultaat na bestemming van € 0. De afwijking tussen de bijgestelde begroting en de jaarrekening is uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 5 van de jaarrekening.

5. Overige aandachtspunten

5.1 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly Berk. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly Berk en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly Berk en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- Intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- Reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel; en
- Roulatie van eindverantwoordelijk accountants op de opdracht.

Wij zijn van mening dat wij in relatie tot uw organisatie onafhankelijk, in overeenstemming met de ViO (Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants), hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

5.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240: "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Uit de controle van de jaarrekening zijn ons geen signalen van fraude bekend geworden.

5. Overige aandachtspunten

5.3 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij brengen u verslag uit omtrent onze bevindingen ter zake van de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De accountantscontrole van de jaarrekening is niet specifiek gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal daarop gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole zijn met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking bij Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost geen bijzonderheden te melden welke voor vermelding in het accountantsverslag in aanmerking komen. In de managementletter zijn wij nader op de geautomatiseerde gegevensverwerking ingegaan. De bevindingen zoals opgenomen in de managementletter zijn niet van een zodanige significantie dat deze de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in gevaar brengen.

6. Single information Single audit (SiSa)

6.1 Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regeling.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

7. Actuele ontwikkelingen

In deze paragraaf nemen wij actuele ontwikkelingen op die een rol spelen binnen uw sector.

7.1 Wijzigingen BBV en overige regelgeving

7.1.1 Raamwerk BBV: het stelsel van baten en lasten

In 2003 is het document 'Uitgangspunten gemodificeerd stelsel van baten en lasten provincies en gemeenten' gepresenteerd. Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 is dit document in 2017 herzien. Belangrijkste doelstellingen die zijn gerealiseerd bij de wijzigingen van het BBV, zijn de vergelijkbaarheid van overheden onderling en de verbetering van het inzicht in de financiële positie. Het doel van dit geactualiseerde document 'raamwerk BBV: stelsel van baten en lasten' ("raamwerk BBV") is het bevorderen van een eenduidige interpretatie van de begroting en jaarstukken van gemeenten door het uitwerken van welke uitgangspunten en principes belangrijk zijn bij het opstellen en inrichten van deze stukken en waarom. Daarbij beperkt het document zich tot de financiële informatie. Centraal daarbij staan de principes die ten grondslag liggen aan het begrotingsstelsel dat voor gemeenten en provincies is voorgeschreven in het BBV.

7.1.2. Overview wijzigingen met ingang van begrotingsjaar 2018

In voorgaande managementletters en accountantsverslagen hebben wij u steeds geïnformeerd over wijzigingen in het BBV en overige regelgeving, hieronder volgt nogmaals een opsomming van de meest relevante publicaties en een verwijzing naar deze regelgeving:

Met ingang van begrotingsjaar 2018

- Wijziging BBV 2017 (staatsblad 2016, nummer 101);
- Overzicht beleidsindicatoren (staatscourant 2016, nummer 16004);
- Wet inzake taakvelden (staatscourant 2016, nummer 20622);
- Notitie rente 2017 (Commissie BBV);
- Notitie overhead 2017 (door de commissie BBV).

Tenslotte willen wij u wijzen op de kadernota rechtmatigheid die begin november 2017 is gepubliceerd. Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben, dan staan de leden van het audit team u graag te woord.

7. Actuele ontwikkelingen

7.2 Ontwikkelingen lokale overheid

7.2.1 Status verplichte rechtmatigheidsverantwoording door colleges B&W

In 2016 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties middels een brief de Tweede Kamer geïnformeerd dat de rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening die nu nog door de accountant wordt afgegeven in de toekomst moet worden afgegeven door colleges van B&W. Deze maatregel is een van de resultaten van de Stuurgroep Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die bestaat uit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Daarnaast zijn ook het ministerie van Financiën en de commissie BBV vertegenwoordigd.

Het ministerie wil dit najaar starten met een pilot, om een aantal gemeenten de kans te geven ervaringen op te doen met het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording. In die pilot zal de externe accountant nog steeds zijn wettelijke rechtmatigheidscontrole uitvoeren, parallel aan het werk van het college. De verwachting is dat niet eerder dan in 2020 gemeentebesturen verantwoording gaan afleggen over de rechtmatige uitvoering van de begroting.

7.2.2 Nieuwe rechtspositie ambtenaren

Ambtenaren krijgen zoveel mogelijk dezelfde rechten als werknemers in het bedrijfsleven. Dit staat in de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Voor ambtenaren geldt straks het private arbeidsrecht. Net als voor werknemers in het bedrijfsleven nu al het geval is. De Eerste Kamer heeft op 8 november 2016 ingestemd met het wetsvoorstel. Het plan is dat de wet ingaat op 1 januari 2020. Wij adviseren u om, als dat nog niet gebeurd is, op korte termijn te bepalen wie binnen uw gemeente verantwoordelijk is voor de transitie naar het private arbeidsrecht. Het is van belang om de transitie van begin af aan goed te registreren.

Contactgegevens:

drs. R.G. (Rachel) de Kort RA
Eindverantwoordelijk accountant
E: r.dekort@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda
T: 076 - 525 00 00